

Otvoreni operativni sistemi

Marko Dimitrijević

Informacije o sistemu i korisnicima

- Opšte informacije (**date, cal**)
- Informacije o sistemu (**uname, uptime**)
- Informacije o korisnicima (**whoami, w, who, id, finger, last**)
- Informacije o hardveru (**lspci, lsusb**)

Opšte informacije – cal

- Kalendar se može ispisati komandom **cal**:

cal

- Opcije:
  - cal -3** - ispisuje prethodni, tekući i naredni mesec
  - cal -m** - ispisuje kalendar, ponedjeljak prvi dan u nedelji
  - cal -y** - ispisuje kalendar za celu godinu

Opšte informacije – date

- Ispisuje datum i vreme - **date**:

date

- Opcije:

date -d now - trenutno vreme i datum

date -d yuesday - jučerašnji datum

date -d sunday - datum naredne nedelje

date -d "1975-08-30" - datum 30.08.1975.

date -s DATE - setuje sistemsko vreme i datum (**root**)

Opšte informacije – date

- Ispisuje datum i vreme - **date**:

date + "format_string"

- Format ispisa:

%a, %A	- dan, skraćeno ili pun
%b, %B	- mesec, skraćeno ili pun
%d	- dan u mesecu
%m	- mesec u godini
%Y	- godina
%H, %I, %k, %l	- sat (00-23, 01-12, 0-23, 0-12)
%M	- minut (00-59)
%S	- sekunde (00-59)

Informacije o sistemu – uname

- Informacije o sistemu se mogu videti komandom **uname**:

uname

- Opcije:

uname -a	- sve informacije
uname -r	- verzija kernela
uname -m	- hardverska platforma
uname -o	- operativni sistem

Informacije o sistemu – uptime

- Informacije o aktivnosti sistema se mogu videti komandom **uptime**:

uptime

Informacije o korisnicima – whoami

- Informacije o korisničkom nalogu sa kojim radite se može videti komandom **whoami**:

whoami

Informacije o korisnicima – id

- Informacije o korisničkom nalogu se može videti komandom **id**:

id user_name

- Opcije:
  - id -g** - efektivna grupa
  - id -G** - sve grupe
  - id -n** - imena korisnika/grupa umesto broja
  - id -u** - efektivni user

Informacije o ulogovanim korisnicima – who

- Informacije o ulogovanim korisnicima se može videti komandom **who**:

who

- Opcije:

who -u

- ulogovani korisnici

who -b

- informacija o poslednjem pokretanju sistema

who -t

- poslednja izmena sistemskog vremena

who -r

- runlevel

Informacije o ulogovanim korisnicima – w

- Informacije o ulogovanim korisnicima i njihovim aktivnostima se može videti komandom **w**:

w

```
00:53:44 up 70 days, 46 min, 2 users, load average: 0.02, 0.02, 0.00
USER      TTY      FROM          LOGIN@      IDLE        JCPU        PCPU WHAT
root      pts/0    178.220.75.4  00:17      1:41        0.06s      0.00s man w
root      pts/1    178.220.75.4  00:22      0.00s      0.08s      0.00s w -i
```

Informacije o korišćenju sistema – last

- Informacije o korišćenju sistema se može videti komandom **last**:

last [-N] [USER]

- Opcije:
  - last -t YYYYMMDDHHMMSS** - informacija o logovanju u određeno vreme
  - last -F** - puno vreme logovanja/izlogovanja

Informacije o korisniku – finger

- Informacije o korisniku se može videti komandom **finger**:

finger USER[@hostname]

Informacije o hardveru – **lsusb**, **lspci**

- Informacije o PCI magistrali i USB uređajima se mogu videti komandama **lspci** i **lsusb**:

lspci, **lsusb**